

da han rettede den Insinuation mod den højtærede Indenrigsminister, at naar Indenrigsministeren havde foreslaaet Tilbagevenden til Enkeltmandskredse i Hovedstaden i den endelige Valglov, var det ikke af saglige Motiver, nej, det var under Pres fra Socialdemokratiets Side. Den Insinuation har det ærede Medlem fra Skern aldeles ingen Berettigelse til at fremsætte, og han kan ingenlunde begrunde den med, at der muligvis i det radikale Parti skulde være Uenighed om Spørgsmaalet. Han maa nemlig vide, at den højtærede Indenrigsminister allerede tidligere har været den varmeste Ven af Enkeltmandskredssystemet, lige saa varm en Ven som de Medlemmer af det ærede Medlems Parti, det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard), det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) o. s. v., som den højtærede Indenrigsminister nævnedes. Det er da fuldkommen konsekvent, at den højtærede Minister søger ved den endelige Valglov at faa dette System, som er hans Yndlingsystem, det, han er den varmeste Ven af, det, han ikke paa nogen Maade vil have forladt, gennemført rationelt over hele Landet, saa der ikke bliver en ganske meningsløs Uensartethed i Valgmaaden mellem Hovedstaden og det øvrige Land.

Det ærede Medlem fra Skern var inde paa det Hensyn til Vælgertallet, som Grundlovens § 32 foreskriver, og paastod, at man umiddelbart forud for 1915, da denne Paragraf blev formet, fra hans Side var ganske klar over, at der var en Forskydning i Gang paa dette Punkt. Jeg erindrer ikke nogen Udtalelse af nogen Venstremand fra den Tid herom, og det ærede Medlem belagde heller ikke sin Paastand med noget Citat. Derimod erindrer jeg, hvad jeg hentydede til i Lørdags, en Debat mellem det ærede Medlem fra Assens og mig, som findes i Rigsdagstidenden fra den Tid, og hvorunder det ærede Medlem fra Assens meget bestemt hævdede, at Kredsinddelingen ikke blot burde foregaa efter Indbyggerantal, men ogsaa, ja helst alene efter Vælgertal. Paa dette Tidspunkt, da Hensynet til Vælgertallet uberegtiget begunstigede Landet paa Byernes Bekostning, var det, at jeg gjorde opmærksom paa, at saadant noget kunde være rent tidsmæssigt, at der kunde komme en Udvikling, som forrykkede dette Forhold; jeg paaviste, at den vilde komme, fordi man allerede i Statistikken kunde se Tendensen dertil. Den er nu kommet, og nu er Vælgerprocenten større i København end ude i Provinsen, større i Byerne end ude paa Landet. Nu skal altsaa dette Hensyn,

det grundlovmæssige Hensyn, ved Valgkredsdelingen føre til, at Byerne faar en større Repræsentation end Landet. Det opvejer altsaa det andet Hensyn, Hensynet til Befolkningstætheden.

Det ærede Medlem fra Skern henviste til Forholdene i Norge; der havde man dog taget stort Hensyn til Befolkningstætheden eller til Befolkningstyndheden, for det er jo egentlig det, som det ærede Medlem vil. (Afbrydelse af *Sigurd Berg*). Jo, det er Befolkningstyndheden, det ærede Medlem vil have taget Hensyn til. (*Sigurd Berg*; Vi holder os til Grundlovens Udtryk). Ja, ja. Det var imidlertid en meget uheldig Henvisning, for Norge har en Grundlov, der ikke foreskriver Lighed i Valgretten, men tværtimod gør Uligheden grundlovmæssig; derfor har det voldt saa uhyre store Vanskeligheder at komme til en fornuftig Valglov. Det er den saakaldte Bondeparagraf, jeg tænker paa, en Paragraf, der oprindeligt var tænkt som en Begunstigelse — en uretfærdig Begunstigelse — af Byerne paa Landets Bekostning, men som i Aarenes Løb er blevet til en uretfærdig Begunstigelse af Landet paa Byernes Bekostning. Den norske Grundlov siger, at $\frac{1}{3}$ af Mandaterne skal tilkomme Byerne og $\frac{2}{3}$ Landet. Det er en Grundlovsbestemmelse; man kan ikke komme udenom den uden ved en Grundlovsændring. Men helt anderledes er Stillingen jo her i Landet, hvor vi nu heldigvis har faaet en Grundlovsparagraf, § 32, som i diametral Modsætning til den norske Grundlov fastslaar Lighedsprincippet som det grundlovmæssige.

Deroverfor hjælper det ikke, at det ærede Medlem fra Skern henviser til Praksis her i Landet i tidligere Tider, under andre Grundlove. Han henviste til Forholdene i 1849 og 1866. Jeg kender meget vel den Fortolkning — den har gjort sig gældende, saa længe Valglovsforhandlinger overhovedet har været førte i Rigsdagen, lige fra 70ernes Begyndelse —, som F. Bojsen i sin Tid gjorde stærkt gældende, og som efter ham det ærede Medlem fra Ringkøbing (J.C. Christensen) har gjort gældende, nemlig at Grundloven af 1849 og Grundloven af 1866 ikke paabød Valgkredslighed, ikke paabød Lighed i Repræsentationen, men kun foreskrev Antallet af Tingets Medlemmer. Det var den bekendte Ordlyd, at Antallet af Folketingets Medlemmer skulde være efter Forholdet 1 til 14 000 eller 1 til 16 000. Efter min Mening laa der deri, at Valgkredsene skulde være nogenlunde lige store, men Venstre hævdede gennem mange Aar, at det laa der ikke deri. Det var efter